

ha hagut lluita entre les dues variants, i no sols aquí; en el Vallespir, a Montferrer l'inf. vacil·lava admetent totes dues formes: la Creu de l'*ulèt* però *coll de l'ulèt* (XXIV, 90), on el mapa Lambert posa «Col de la Croix de l'*Olette*»: és la collada per on la crta. de Montferrer a Corsaví passa d'una vall a l'altra; però immediat dessoria hi ha un barranc, amb redols d'aigua estanyada. Heus aquí, doncs, un altre cas d'aplicació del diminutiu *Oleta*, com en el que ha quedat estereotípic en el nom de la vila.

Però n'hi ha d'altres: «usque ad *olletam* de *Gurgite-Nigro*» afr d'un poble de La Selva (St. Pere Cercada, en un doc. de 1245; CCandi, St. *Hilari Sacalm* p.51). Concreció toponímica que es va repetint en altres comarques pirinenques, i en altres dels dominis romànics propers, araneses i gascones. *Les Olletes*, santuari a la Garrotxa, terme de St. Privat de Bas, en la cara NE. del Puigsacalm, en un barranc acongostat (1929, exc.180); *Oulettes d'Ossoue*, molt amunt, 1940 alt., en la vall que baixa del Vignemale a Gavarnia, i un altre *Les Oulettes* al capdamunt de la vall de Gaube que davalla d'aquell gran pic cap a Cauterès (mapa Schrader, full 1). *Oletta*, 948 hab., cap de cantó de l'illa de Còrsega i hi coincideix tan clarament, que tanmateix potser també els hi hem d'acumular: un *Martí d'Oleta*, citat com un trobador a *Les Novas de l'Heretge* v. 61 (cf. reserves sobre el nom en Appel, *Chrest.* 107.61, 338). *Oulles* a l'Isère, 74 hab., c^o Le Bourg d'Oisans

Afegim en apèndix, altres NLL interessant, derivats de *olla* 'gorga'. En un doc. de 1248, una forma *Ula* (sens dubte per *ola*, ultrallatinitzat) sembla designar una gorga del Ter; un lloc prop d'aquest riu afronta «meridie in ipsa *ruppe gurgitis*, ab Occ. in pede ipsius podii de *Ula* super vilar de *Regali*» (Font i Rius *C.d.p.* 288) o sigui *La Ral*, aigües amunt de St. Pau de Seguries.

L'*Olla* és el nom d'una platja de La Marenda que anoto entre Portvendres i Argelers, pron. *lòla*, gairebé *lúla*. Ja documentat l'a. 1321: «portum de *Olla*», i 1680 «la Olla del Ravaner» (1292 *port de Ravaner*) (Ponsich, *Top.* 25), sens dubte per les gorgues que es formen a la desembocadura d'aqueixos torrents.

Fontollera, Torrentera de ~, en el te. de Berga, afl. del Llobregat, que hi desemboca, k. més avall de La Baells (C.A. Torras, *Berg.* 29). Segurament de *Font Ollera*, per les olles que hi deu haver, vora la font d'on ve, i que li dona nom.

¹ En canvi descartem com parònims convergents però heterogenis, potser provinents del bc. *olo/ola*: *Olette* hameau, te. Urruñia (*Olete* S. XII) (P. Raymond, *Di. Top. BPyr.*) que sembla provinent del conegut *Olaeta* (Mitxelena, *Apell.* 483), formació col·lectiva, normal en basc, des de *olo/ola* 'cabana'. I potser enrossegat pel duplicat ll. OLLA/OLA un *Oleta* de Navarra, que segons Corona Baratech

havia estat *Oleta*.

OLIANA, OLIÀ, OLIOLA

OLIANA, la més coneguda d'aquestes localitats, és la important vila del Segre mitjà, situada quasi a mig camí de Ponts a la Seu d'Urgell (entre Organyà i Bassella).

¹⁰ PRON. LOCAL: *uliánə* a Cardona, Casac. 1920; *uliána* a Coll de Nargó (1931 exc.175); *ayliána* a Cabanabona 1931 (Ll. 29, 215). Oscil·lant entre això i *uliána*, *-âne* en les enqs. de 1957, en els pobles circumdants, en particular la d'Oliana mateix (XVIII, 51-56).

MENCIONS ANT. 839: *Huliana*, Acta C. SdUrg. (i *Uliana* en el capbreu ed. PPujol, 110). 854 o 911; kastro *Uliana* (docs. d'Organyà, *BABL* VIII, 545, i *BABL* VI, 349). 1029; «*Uliana* --- ad ipso Nochano ---» (Arx. Sols.). 1034: «--- vinditor sumus --- in ape. de *Uliana* ubi dicunt --- ad ipso Nuet ---» (Arx. Sols.). 1040: en la nova consagració de l'esgl. d'Urgell: «--- in com. Urgellensi, parr. de *Oliana*, parr. de *Etral*, parr. de Maciana ---» (*MarcaH.* 1070.50). 1093: «in com. Urgell., in appe. Sti. Andree de *Uliana* in lo. nom. --- affr. Occid. in flumine Segor, in ipsa rocha de *Oliana* ---» (*Cart.* Tavernoles p.103). 1089: *Oliana* (Arx. Sols., i *Cart.* Tav. 102, 23). 1094: *Uliana* (context supra a l'art. *Ogern*).

³⁰ 1126: *Uliana* (*MarcaH.* col. 1261). 1259: «de *Linerola* et d'*Uliana* --- *Oliana* et de *Linerola*» (CCandi *Mi.Hi.Ca.* II, 495). 1259: *Oliana* (*RHisp.* XXXVII, 113). 1280: *Oliana* (id. ib. II, 115). 1349: *Oliana* (*CoDoACA* XII, 91). 1616: *Aullana*, memòries d'un militar castellà: *AORBB* IV, 196.

OLIÀ, llogaret de cases disseminades a la Baixa Cerdanya, agre. al te. de Bellver, un poc més a l'O. del cap del mun., i dependent de la sufragània Sta. Eugènia.

Pron.; recordo haver oït *ulià* en l'enq. de 1935 a Bellver (IX, 26-41).

MENCIONS ANT. Com que no ha tingut mai esgl., ni cap independència administrativa, a penes se'n troben: recerques en va en les col·le. documentals; com tampoc es troben en els docs. d'altres que depenen de Bellver, i recordem que Bellver mateix és nom de fixació molt tardana; cf. el que dic de *Nervils Ardòvol*, *La Bascort*, en els art. respectius.

⁵⁰ Segons Ponsich (*Top.* 153), però, el cita en textos de 1260, 1269, 1271 i 1629: «*Olia* in parr. Sanctae Eugeniae».

ETIM. No hi ha inconvenient a tractar juntament de la d'*Olià* i la d'*Oliana*, evidentment homogènies. En tot cas salta a la vista que són noms del tipus